

Onze drie formaten.

Sedert Kodak met de 8 m.M. film op de markt is gekomen, heeft de amateurfilmer de keus uit drie formaten. Dikwijls hoort men vragen, wat wel de voordeelen van het eene formaat boven het andere zijn. Ik wil trachten, een goed antwoord op deze vraag te geven. Om te beginnen, is de aanduiding van het formaat, 16 m.M., 9,5 m.M. en 8 m.M. eenigszins misleidend. Een vergelijking van het juiste beeldformaat zou billijker zijn, zie het volgende staatje:

breedte van de film	beeldgrootte	aantal beeldjes per M.
16 m.M.	7,6 bij 10,5 m.M.	131
9,5 m.M.	6,5 bij 8,5 m.M.	133
8 m.M.	3,6 bij 5 m.M.	262

Nog duidelijker blijkt de onderlinge verhouding der drie formaten, als men de breedte van het geprojecteerde beeld vergelijkt, dat men verkrijgt, op gelijken afstand van het scherm en met lenzen met gelijken brandpuntsafstand. (Deze gegevens zijn geput uit het prospectus van de Cine-Nizo H., welk toestel, zooals bekend is, geschikt is te maken voor alle drie de formaten).

Afstand projector tot doek: 6 M.
Brandpuntsafstand van de lens: 35 m.M.

Filmformaat:	Breedte v.h. geprojecteerde beeld:
16 m.M.	160 c.M.
9,5 m.M.	140 c.M.
8 m.M.	73 c.M.

Uit beide staatjes blijkt, dat 16 m.M. en 9,5 m.M. elkaar heel weinig ontloopen en dat de 8 m.M. film hierbij het kleine broertje is. Bovendien blijkt uit deze cijfers, dat van de drie de 9,5 m.M. film de meest economische is, daar er niet, zooals bij de beide andere een gedeelte van de filmbreedte aan perforatiestrook verloren gaat en dus bijna de volle breedte voor het beeld gebruikt wordt.

Een tweede en zeer voornaam punt van vergelijking is de prijs van de films en van hun afwerking. (De prijs van de benodigde toestellen blijft buiten beschouwing; in ieder formaat heeft men toestellen van diverse prijzen en alle waar is naar zijn geld).

De prijzen der films per Meter te vergelijken, heeft geen zin; de vraag moet zijn: Wat kost een filmstrook met een projectieduur van een minuut. We vergelijken eerst omkeerfilm, die men geheel laaf afwerken. (Bij de 8 m.M. film is de afwerking steeds, bij de 16 m.M. film meestal in den koop prijs begrepen).

Een dergelijke filmstrook kost:

16 m.M.	f 3,66.
9,5 m.M.	f 2,13.
8 m.M.	f 1,44.

Wie er niet tegen opziet zijn films zelf om te keeren, — en naar mijn ervaring is dit niet alleen zeer goed mogelijk, maar zelfs heel eenvoudig, vooral bij de 9,5 m.M. film — die kan de onkosten nog aanmerkelijk verminderen.

Laten we de uiterst geringe kosten aan chemicaliën buiten beschouwing, dan komt een minuut projectie.

16 m.M. op f 1,92.

9,5 m.M. op f 1,07.

Daar de 8 m.M. film een zeer nauwkeurige bewerking vergt, om de korrel voldoende klein te houden, en deze film bovendien in de lengte gesplitst moet worden, zal het voor den amateur wel uitgesloten zijn, deze film zelf te behandelen.

Voor wie aan het negatief-positief procédé de voorkeur geeft, worden deze prijzen (negatief en positief samen):

16 m.M. f 3,07.

9,5 m.M. f 1,95.

8 m.M. niet mogelijk.

(als men zelf ontwikkelt en afdrukt, de prijs der chemicaliën niet meegerekend; deze is echter zeer gering).

Zeer belangrijk is vervolgens een vergelijking van de slijtage. Men heeft vaak beweerd, dat de perforatie van de 9,5 m.M. film, die in het midden van de filmstrook is aangebracht, de oorzaak zou zijn van krassen. Deze meening is onjuist.

Wel loopt dit formaat een groot gevaar, beschadigd te worden, maar die beschadigingen zitten vrijwel altijd aan de zijkanten van het beeld. Daar het beeld bijna de volle breedte van de film beslaat en de film bij projectie aan weerskanten aangedrukt moet worden, moet deze druk op de randen van het beeld plaats vinden. Het minste vuiltje, dat zich op de slee hecht, veroorzaakt een krasje. Aan dit euvel lijdt het eene toestel meer dan het andere, maar het komt ook bij de duurste voor. Het is bekend, dat afgedrukte films veel eerder beschadigd worden, dan omkeerfilms. De gladde oppervlakte van deze laatste wordt minder gauw aangetast dan de eenigszins ruwe van afgedrukte films. Ten slotte kan men zich de vraag stellen, welk formaat in de practijk het beste voldoet. Het is heel moeilijk hierop een bevredigend antwoord te geven. Ten eerste is het 8 m.M. formaat nog zoo kort op de markt, dat van ervaring hiermee geen sprake kan zijn. De leden van de afdeling Haarlem van de Ned. Smalfilmliga waren eenigen tijd geleden in de gelegenheid de drie formaten op het doek te vergelijken. Een paar films op 8 m.M., door amateurs opgenomen en geprojecteerd op een zilver scherm, van 130 c.M. breedte, werden algemeen bewonderd. De scherpste was goed, terwijl van storende korrel nog niet gesproken kon worden.

Wel kreeg ik den indruk, dat met dit beeld het maximum bereikt was. Wie dus met een betrekkelijk klein beeld tevreden is, — en voor de huiskamer is een beeld van 130 c.M. meer dan voldoende, en die bovendien alle afwerkingsdrukte graag aan de fabriek overlaat, die kan met succes de 8 m.M. film gebruiken.

Wie aan het projectiebeeld hoogere eischen stelt, heeft te kiezen tusschen 16 m.M. en 9,5 m.M. De laatste is aanmerkelijk goedkooper, maar heeft iets meer slijtage.

Mijn advies aan adspirant-filmers luidt altijd: Schaf, indien mogelijk een projector aan, waarop ge de drie formaten kunt vertoonen. Neem als opneemformaat 9,5 m.M., keer deze zelf om en als ge een opname maakt, waar u veel aan gelegen ligt, ontwikkel dan tot negatief en druk af. Is uw afdruk later beschadigd, dan kunt ge altijd een nieuwen afdruk maken. Uw liefhebberij kost u op die manier geen kapitalen en ge kunt u voldoende oefenen en dus een behoorlijke ervaring opdoen.

H. ELSINGA.